Lietas Nr. C19042215
Lietas arhīva Nr. C-0422-15/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Kuldīgā 2015.gada 5.jūnijā

Kuldīgas rajona tiesa šādā sastāvā
tiesnese Anita Simsone
ar tiesas sēžu sekretāri Elitu Zazersku
piedaloties prasītājai un atbildētāja pilnvarotajam pārstāvim

izskatīja tiesas sēdē civillietu /pers. C/ prasībā pret /pers. D/ par uzturlīdzekļu piedziņu

APRAKSTOŠĀ DAĻA.

Prasītāja /pers. C/ cēlusi prasību pret atbildētāju par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam. Prasītāja norāda, ka kopdzīves laikā ar atbildētāju /datums/piedzimusi meita /pers. F/, meita atrodoties prasītājas apgādībā.

Atbildētājs meitas uzturam uzturlīdzekļus sniedzot neregulāri un nepietiekamā apmērā. Atbildētājs pēdējos uzturlīdzekļus meitas uzturam pārskaitījis 2014.gada oktobrī, novembrī, decembrī - EUR 100 apmērā katru mēnesī, sākot ar 2015.gadu, uzturlīdzekļus nav maksāti.

Meita mācoties /Nosaukums A/ 3.klasē. Papildus mācībām meita spēlē flautu, apmeklē deju nodarbības klubā "/Nosaukums B/" un apmeklē angļu valodas nodarbības SIA /Nosaukums C/. Maksa par angļu valodas nodarbībām esot EUR 18 mēnesī, bet ieteicams esot nodarbības apmeklēt 2 reizes nedēļā, līdz ar to mēneša maksa sastādītu EUR 36.

Maksa par deju nodarbībām "/Nosaukums B/" esot EUR 15 mēnesī, kā arī papildus izdevumi rodas apaviem, zeķubiksēm, izbraukuma pasākumiem (vidēji EUR 10 mēnesī).

Flautas nodarbības ir bez maksas, bet papildus izdevumi radās pastalu iegādei (EUR 10), jo uzstāšanās koncertos esot linu tērpos un pastalās.

Prasītāja paskaidro, ka bērna uzturam mēnesī nepieciešami EUR 85 mēnesī, apģērbs un apavi EUR 65 mēnesī, mācību un skolas piederumi EUR 10 mēnesī, ekskursijas skolā (vidēji trīs reizes mācību gadā – EUR 45 gadā), higiēnas preces EUR 15 mēnesī, izdevumi medikamentu iegādei EUR 20 mēnesī, maksa par telefona sarunām EUR 8,50 mēnesī, kā arī uz bērnu attiecināmā daļa par komunālajiem maksājumiem.

No 2006.gada meitai esot bronhiālās astmas attīstības risks.

Lai nodrošinātu ikmēneša vajadzības un interešu izglītības apguvi, meitas uzturam esot vajadzīgi EUR 320 apmērā.

Prasītājas ienākumi mēnesī esot EUR 288 pēc nodokļu nomaksas, un tā kā kopdzīves laikā atbildētājs guvis ieņēmumus vidēji no EUR 500 – 800 mēnesī, lūdz piedzīt no atbildētāja EUR 200 mēnesī.

Tiesas sēdē prasītāja pirms lietas uzsākšanas skatīt pēc būtības, prasību uzturēja valsts noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā un lūdza piedzīt no atbildētāja meitas uzturam EUR 108 mēnesī, līdz brīdim, kad bērns spēj pats sevi apgādāt, vai līdz apstākļu maiņai.

Atbildētāja pārstāvis prasību par uzturlīdzekļu piedziņu /pers. F/ uzturam atzina EUR 108 apmērā.

MOTĪVU DAĻA.

Dzimšanas apliecība (lietas 8.lapa) apliecina, ka /pers. F/ dzimusi /datums/un bērna vecāki ir prasītājs un atbildētāja.

Prasītājas paskaidrojumi apliecina, ka bērns atrodas prasītājas apgādībā.

Prasītājas paskaidrojumi un SIA"/Nosaukums D/" izziņa (lietas 17.lapa) apliecina, ka prasītājas ienākumi pēc nodokļu nomaksas ir vidēji EUR 288,15 mēnesī.

VSAA Ventspils reģionālās nodaļas izziņa (lietas 28.lapa) apliecina, ka atbildētāja ienākumi 2015.gada divos mēnešos sastāda EUR 1362,07, savukārt bruto ieņēmumi 2014.gadā EUR 10388,18 (lietas 31.lapa). Izziņa no Nodarbinātības valsts aģentūras (lietas 27.lapa) apliecina, ka atbildētājam no 2015.gada 10.marta ir piešķirts bezdarbnieka statuss.

Prasītāja no atbildētāja tiesas sēdē lūdza bērna uzturam piedzīt uzturlīdzekļus valsts noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina viņa pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Civillikuma 179.pants nosaka, ka katra vecāka pienākums ir samērā ar viņa mantu uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai ar abiem vecākiem. Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", kuri stājās spēkā 2013.gada 18.janvārī, nosaka, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai uzturlīdzekļus 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet sākot no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, uzturlīdzekļus 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērna uzturam valsts noteiktajā minimālajā apmērā, tādēļ tiesa atzīst, ka pušu mantiskais stāvoklis konkrētajā gadījumā nav uzturlīdzekļu apmēru ietekmējošs kritērijs, jo katram vecākam, neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, katru mēnesi jānodrošina bērnam minimālais uzturlīdzekļu apmērs.

Apstāklis, ka atbildētājs savu iespēju robežās dod bērniem uzturlīdzekļus, neizslēdz prasītājai tiesības lūgt uzturlīdzekļu piedziņu tiesas ceļā, jo prasījums ir saistīts ar bērna likumiskajām tiesībām uz uzturu.

Līdz ar to, no atbildētāja meitas /pers. F/ uzturam ik mēnesi piedzenami uzturlīdzekļi 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Tiesa nosaka, ka uzturlīdzekļu apmērs mainās atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai minimālajai mēneša darba algai noteiktā laika periodā.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015. gada 7.janvāra SPRIEDUMĀ Lietā Nr. SKC-1478/2015 norādīts, ka Civillikuma 179.pants interpretējams tā, ka bērns, kurš mācās vidējās vai augstākās mācību iestādes dienas nodaļā un nav vecāks par 24 gadiem, ir uzskatāms par nespējīgu sevi apgādāt, līdz ar to vecākiem ir pienākums uzturēt bērnu. Turpretī, ja bērns ir vecāks par 24 gadiem un turpina mācīties, tad pieņemams, ka bērns spēj sevi apgādāt un vecākiem vairs nav pienākums uzturēt bērnu.

Ja līdztekus studijām kādā no iepriekš norādītajām mācību iestādēm bērns strādā un gūst ienākumus vai arī studijas pārtrauc, tad vecāks, kuram piespriests uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums, mainoties apstākļiem, ir tiesīgs celt tiesā prasību par uzturlīdzekļu apmēra samazināšanu jeb atbrīvošanu no šā pienākuma.

Civillikuma 177.panta trešā daļa, bērna aprūpi, tātad arī uzturēšanu skaidro kā ēdiena, apģērba, bērna vajadzībām atbilstoša mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu, viņa izglītošanu, tikumisko un darba audzināšanu.

Spriedumā tiesa norādījusi, ka Civillikumā ar jēdzienu „uzturlīdzekļi" aptverta kopumā visa veida materiālā nodrošinājuma sniegšana bērnam (sk. *Senāta 2010.gada 24.marta spriedums lietā Nr.SKC-488*).

Vecāku pienākums dot bērnam uzturlīdzekļus noteikts Civillikuma 179.pantā, kura pirmā daļa (redakcijā, kas stājās spēkā 2013.gada 1.janvārī) paredz, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. (..).

Kasācijas instances tiesas judikatūrā, kas izveidojusies, analizējot minētajā normā ietvertā regulējuma saturu, izteikta atziņa, ka likums uztura došanas pienākumu saistījis ar diviem kritērijiem, pirmkārt, vecāku mantas stāvokli un, otrkārt, laiku, kad bērns pats spēj sevi apgādāt. Šeit jāpiebilst, ka ar grozījumiem Civillikumā, kas pieņemti 2012.gada 29.novembrī, ieviests trešais kritērijs – vecāku spējas uzturēt bērnu. Savukārt bērna pilngadības sasniegšanu kā kritēriju vecāku atbrīvošanai no viņa uzturēšanas pienākuma, likums nav izvirzījis. Tas nozīmē, ja bērns pēc pilngadības iestāšanās objektīvu iemeslu dēļ nevar pats sevi apgādāt, tad atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai, vecāku pienākums viņu uzturēt turpinās (*sk. Senāta 2008.gada 26.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-440, 2010.gada 27.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-251 9.1.punkts, 2010.gada 24.marta spriedums lietā Nr.SKC-488, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-507 7.punkts*).

Ievērojot teikto, uzturlīdzekļi piedzenami ar prasības iesniegšanas dienu – 2015.gada 13.martu, līdz brīdim, kad bērns spēj pats par sevi gādāt vai apstākļu maiņai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasītāji ir atbrīvojami no tiesas izdevumu samaksas prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu pēc likuma.

Savukārt Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa paredz, ja prasītājs bijis atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas pēc likuma, tie piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu, prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Maksājumu kopsumma par vienu gadu ir EUR 1296 (108 euro x 12 mēneši).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta (a) apakšpunktu valsts nodeva ir EUR 194,40 (15 % no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 euro), kas piedzenama no /pers. D/ valsts labā un no /pers. D/ par labu valstij piedzenami izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu EUR 6,75.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 33.pantu, 41.panta pirmo daļu, 44.panta otro daļu, piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai izdevumus par advokāta palīdzības samaksu EUR 45.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1] pantu noteikt, ka spriedumu var izpildīt labprātīgi 10 dienu laikā no sprieduma stāšanās spēkā.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 190. – 193., 204.[1]pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt.

Piedzīt ar 2015.gada 13.martu no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus /datums/dzimušās meitas /pers. F/, personas kods /personas kods/, uzturam 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, līdz brīdim, kad bērns spēj pats sevi apgādāt, vai līdz apstākļu maiņai.

Noteikt, ka uzturlīdzekļu apmērs mainās atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai minimālajai mēneša darba algai noteiktā laika periodā.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, izdevumus par advokāta darba samaksu EUR 45 (četrdesmit piecus euro).

Naudas samaksa veicama kontā Nr. /konta numurs/, AS "SWEDBANK"

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu EUR 194,40 un izdevumus par tiesas dokumentu piegādāšanu

EUR 6,75.

Noteikt, ka atbildētājs spriedumu var izpildīt labprātīgi 10 dienu laikā no sprieduma stāšanās spēkā.

Pilna sprieduma pieejamības dienu noteikt 2015.gada 10.jūniju.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā apelācijas kārtībā no pilna sprieduma pieejamības dienas Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijai, sūdzību iesniedzot Kuldīgas rajona tiesā.

Tiesnese A.Simsone